

MAG-OGMA ASIN MAGGAYA-GAYA

Pangangapodan Pastoral kan CBCP

(short form)

"Paladan an mga parapatoninong, ta sinda aapodon na mga aki kan Dios." (Mt 5:9)

Namomotan na mga tugang ki Cristo, bako daw na kita gabos nagmamawot kan biyaya na magin mga aki kan Dios? Kun siring, kaipohan na maghingowa kita na magin mga parapatoninong sa maribok na mga panahon na ini sa satuyang nasyon.

KATONINONGAN: VOCACION ASIN MISION KAN GABOS

Sa mga panahon na ini nin kadikloman, kun noarin yaon an labi-labing pagka-ongis asin kadahasan, kun noarin an garadanan haros aro-aldaw na sana, kun noarin an tawo natotood ng mag-tinuruyâ-tuyaanan asin magmurudahan sa *social media*, samong sinasadol an gabos na may pagtubod na magdanay na magin pusog sa satuyang vocacion and mision, na pangibabawon (paorogon) an katoninongan.

Alagad dai kita mapasalâ; dawa an Kagurangnan nagsabi, *"Bako siring sa pagtao kan kinaban nin katoninongan, na tinatao ko saindo an katoninongan."* (Jn 14,27) An saiyang katoninongan bakong katoninongan nin pagpahunod na sana o nin pagsuko sa karâtan; siring man bakô sana ining kamugtakan na mayong pagkabaranga asin kariribokan.

Mayo nin makakadolot nin katoninongan sa sato sa mga maribok na panahon na ini, maliban sa toninong na pagmidbid saiya, na nanugâ sato na siya danay na yaon sa kaibahan niato. *"Dai matakot; ako ini!"* (Mt 14,17)

AN HALAGA KAN PAGSAKSI KI CRISTO

Ta ano? Ano an bâgo, sa mga padi na ginagaradan huli sa pagsagksi ki Cristo? Ano an bâgo, sa mga profeta sa mga panahon na ini (*modern prophets*) na pinapatoninong nin mga mapasaluib na bala nin mga paragadan nin tawo? Ano an bâgo, sa mga namamayo sa paagi nin paglingkod (*servant-leaders*) na tinutuyâ-tuyâ huli sa pag-utob kan saindang mga katongdan bilang mga pastor, na naghihingowang magin kabaing sa saindang Pamayong Pastor? Nalingawan na nindo na *"an dugo kan mga martires iyo an nagin banhi kan mga Cristiano"*? (Tertullian) Iyo ini an dahelan kun tâno ta an simbahan, pakalihis nin duwang-ribong taon, buhay pa abot ngonian. Kaya dai kamo matakot! Bakô na sinabi kan Kagurangnan, *"Dai kamo matakot sa mga nakakagadan kan hawak, alagad dai kayang gadanon an kalag? Ano pa lugod, matakot kamo sa mga nagraraot kan hawak siring man kan kalag pasiring sa impierno."* (Mt 10,28)

Bakô ng bâgo satô na pag-olog-ologon asin pagtugison. Asin ano an sinabi kan Kagurangnan sa saiyang mga disipulos kun sinda tinutugis (*piniperseguir*) asin sinusupog huli saiya? Sinasabihan niya sinda, *"Mag-ogma asin maggaya-gaya."* (Mt 5,12) Iyo man ini an mga tataramon na ginamit kan Santo Papa Francisco sa kapinonan kan saiyang *apostolic exhortation*, *"Gaudete et Exsultate"*. Iyo ini an mga tataramon kan Kagurangnan sa mga tinutugis (*piniperseguir*) asin sinusupog huli saiya. Pâno kita tinukdoan na atubangon an pagtugis (*persecucion*) sato? Hinanyogon (ta) an mga tataramon ni San Pablo Apostol, *"Kun kita minumuda, kami nagbebendicion; kun tinutugis (piniperseguir), kami minatagal; kun pinapakaraot, malodok na nakiki-olay."* (1 Cor 4,12-13)

Asin pâno tang aatubangon an mga pagkakabaranga sa satong sadiri man sana? Pâno ta aatubangon an mga kapwa-Cristiano na mayong nahihiling na maraot sa mga garadanan,

na nagngingisi (sana) kun an satuyang Dios pinaglalahad, asin kaiba pa sa pagpapalakop nin mga putik na baretâ (*fake news*)? Danay na igwa sa sato na nagpapahayag man kutâ nin pagtubod ki Cristo alagad madali madagkâ kan mga panuga ni Satanas. Nagigiromdoman ta siya, na kaidtong panahon pinabakal an Kagurangnan sa halagang tolong-polong (30) pidasong moneda huli ta tinugutan niya an saiyang sadiri na pagbôtan ni (o magpagamit ki) Satanas? Tama si San Pablo sa saiyang sinabi, “...*kaipuhan na magka-igwa nin pagkakabaranga saindo tanganing maaraman (mamidbidan) na lugod kun siisay saindo an tunay.*” (ESV 1 Cor 11,19)

AN PAGSAKIT NIN MGA DUKHA

An mga pagsakit niamo na mga namamayo sa simbahan mayong timbang kun hihilingon an mga pagsakit nin mga dukhâ sa satuyang nacion. Dai ta nadadangog an pagtangis kan mga pobreng *slum-dwellers (squatters)* na kinukulung huli sana sa saindang pagbarag-barag? Dai ta namamatean an mga pagsakit nin mga *drug addicts* na mga “*bakong-tawo*” kun hilingon, asin minamarkahan na mga criminal kun an saindang mga pangaran maka-ayon sa kinakatakutan na “*drug watch lists*” (mga listahan nin binabantayan na droga)? Dai ta nahihiling na sinda mga tawo man na may helang na nagsasakit huli sa saindang kamatean? Bako daw na dapat ta man sindang midbidon na mga victima na nag-aagrangay sa paghagad nin tabang? Dai na lang kita magirong kun nakakadangog kita nin mga tawong tuyong ginagaradan na sana na daing pag-alangan, asin inaarapon na garo mga basura na sana? Dai ta nahihiling na sa lambang ginagadan, na sinasahotan na naggagamit nin droga (*addict*), igwa nin agom na nababalo asin nai-ilong mga aki na binabayaan—na dai man lang matâwan nin decenteng paglubong an saindang mga namomotan sa buhay huli sa katikapohan?

Dai kita nin pakilabot sa mga pagtios nin mga tawong nasasahotan na naggagamit nin droga asin kinukulung na garong mga sardinas, na nagsusurô-suan sa panô-panong mga prisohan? Kaya tang isipon na mahiling sinda na nagtitios sa prisohan, na aram ta man sana na an kadakul sainda an kaipohan *rehabilitation*? Dai ta nadadangog an mga pagsakit kan mga katutubô (*indigenous peoples*) na pinapahale sa daga kan saindang mga kamagurangan tangani sanang itao ini sa mga negociante, tangani gibohon na minahan asin *dam*? Ano an namamatean ta kun may mga comunidad na napipiritan na sana na bayaan an saindang mga ene-erokan huli sa takot na madakop sa tahaw nin purutokan, sa ralaban kan militar asin mga rebelde? Dai man lang nahihiro an satuyang boot (o pagmate) kun an satong mga soldados nagkakaragan huli sa daing pondong ralaban, ta dai man ini inaatubang sa paagi nin matoninong na pag-orolay? Igwa kita nin kasabihan sa Tagalog, “*Ang sakit ng kalingkingan ay ramdam ng buong katawan.*” Bako na palan ining danay na totoo. Mayo nin paagi na mamatean ta an kulog nin lambang saro kun may mga kabtang na an hawak na namamagol na, huli ta mayong-pakiarâm.

Asin sa mga naghahambog kan saindang sadiring karonongan, duman sa mga mapa-abaw-abaw na nagmimidbid sa saindang sadiri na madonong asin naglalalanghad sa satuyang Dios na patal, an mga tataramon ni San Pablo tumbok: “*Huli ta an kapatalan kan Dios orog pa sa karonongan nin tawo, asin an kaluyahan kan Dios labi pa kakusog sa kusog nin tawo.*” (1 Cor 1,25)

AN DALAN (PAAGI) NI JESUS

Mawot ming pagiriromdomon an mga naaanggot huli kan mga nakaka-insultong tataramon kan mga tawong yaon sa poder; giromdomon kun ano an tinukdo kan Kagurangnan sa saiyang mga disipulos. Sabi niya, “*Alagad saindong nakakadangog, sinasabi ko...bendicionan an nagmumuda saindo, ipangadyi an mga nagbabalo-bagi saindo. Sa tawong nagsasampaling saimo,*

itao mo pa an sa-ibong mong pisngi." (Lc. 6,27-29) An pagbalos (*venganza*) bako noarin pa man paagi ni Cristo. Bakong paagi ni Jesus na an maraot balosan man nin maraot. (Rom 12,21)

Igwa nin mga sagsasahot samo na kami daa nakiki-aram sa mga hiro sa politica na paribokon an gobierno. Mayo na gayod nin pinakaharayo pa sa katotoohan. Dai man lamang nagin katuyohan kan simbahan, dawa noarin man, an pagmuknâ (pagtugdas) nin kinabanon na kahadean. An samong hinihigosan iyo sana an para sa kahadean kan Dios na lampas (lihis) pa sa kinaban na ini—tanganing makanood kitang mabuhay "*sa daga nin siring sa langit.*" (Mt 6,10) Sa mga pagkakataon sa satuyang kasaysayan (*historia*) na nasugutan kita na maki-aram sa pagpa-orog nin poder sa politica, makakaduko sana kita sa kasusupgan asin sa pagsabi, dai na nanggad! Dai ta hinaharubay (pinapamidbid) an saláng ladawan kan Dios—siring baga sa sarong matanos na nagmamasid sana sa langit, na nakaka-agid sa sarong mayong-pagkaherak na dios na sa gabos na sanang panahon an patakót sato iyo an kapadusahan sa impierno. Embes kaini, an satuyang Dios, Dios na nagpahayag sato ki Jesu Cristo—Dios na nagliligtas, Dios na "*mayaman sa pagkaherak asin pagmakulog*", Dios na nakilabot sa satuyang kasaysayan (*historia*), Dios na—huli sa pagkamoot sato—lubos na nagpaka-dai, asin "*nagin dukha, tanganing huli sa saiyang kadukhaan kita magin mayaman.*" (2 Cor 8,9)

AN SIMBAHAN ASIN AN GOBIERNO

Ginagalang kan simbahan an mga yaon sa poder sa politica, orog na an mga pinili kan banwaan na mga oficial kan gobierno sa paagi nin democracia, dai lang ninda lapason an mga patugmadan na principio—moral man o espiritual—na samong pinapahalagahan, arog baga kan paggalang kan pagka-sagrado nin buhay, an pagka-lubos kan kapalibotan (mga linalang), asin an nakatalang dignidad sa satuyang pagka-tawo. Bakô kitang mga lider (namamayo) sa politica, asin orog pang bakô na mga kalaban sa politica. An simbahan, sa bilog na kasaysayan (*historia*), nagibo ng maki-ibá sa dai-mabilang (o manlaen-laen) na forma nin gobierno. An simbahan nagin katabang kan gobierno asin padagos na magigin siring (orog na nin mga LGU's asin mga barangay) sa dai-mabilang na paghingowa sa pagpa-orog nin karahayan para sa gabos, orog na an pagsimbag sa mga panganga-ipo kan mga inaapi (o nalalamangan) sa sociedad. May beses na inaapod mi an pagtabang na ini "*critical*" (o tabang sa paagi nin pagtuyaw), ipahiling sana an samuyang pagkakaiba kun an mga katuyohan kaini an pag-oorolayan. Minimidbid mi an pagka-suhay kan simbahan asin estado, ta magka-iba man an katongdan kan lambang saro sa sociedad. Alagad kun kami nagtataram mapapadapit sa mga nagkakapirang orolay (*issue*) sa sociedad, ini danay na ginigibo mi na gikan sa paghiling nin pagtubod asin moralidad ("*kun-ano-an-tama*"), orog na sa lindong kan principio nin *social justice* (o katanosan sa sociedad), na mayo nanggad kaibahan na katuyohan na pang-politica o ideología.

SIMBAHAN NIN MGA PARAKASALA, INAAPODAN PASIRING SA KABANALAN

Mapakumbaba ming inaako na kita Simbahan nin mga parakasala na inaapod na magbâgo nin buhay asin mabuhay sa kabanalan. Nakaduko kami sa kasusupgan, kun nakakadangog kami nin mga pang-aabuso na gibo kan samuyang mga kapwang-naglilingkod sa simbahan—orog na kun ini gibo kan mga inordenan sa "*paglingkod sa persona* (o sa ngaran) ni Cristo". Pinapanimbagan mi an saindang mga naginibo, asin inaako mi an katongdan na patanoson an saindang mga pagkakasalâ—uyon man sana sa kasugoan samo kan orog pang nakaka-langkaw na autoridad sa bilog na Simbahan. Mapakumbaba ming inaako na kami may mga kaluyahan asin kakundian, ta kami mga tawo siring man. Alagad mayo nin dahelan tanganing samuyang bale-walaon an samuyang mga kaluyahan sa dahelan sanang kami mga tawo man sana, nin huli ta

nagpapahayag kami nin pagtubod sa Dios na inako man an pagkatawo (o an pagigin tawo), tanganing magtao nin bângong paarog sa katawohan sa paagi kan saiyang aking si Jesu Cristo. Nakakagono kami nin labi-labing kusog ki San Pablo, na mahorasang nakimaherak na haleon an saiyang kaluyahan, alagad bilang pagpatibay kan saiyang boot nakua lugod an mga tataramon sanang ini, *“Igo na saimo an sakuyang gracia; ta an kapangyarihan nasasangkap (o nalulubos) sa kaluyahan... ta kun kasuarin ako maluya, saka man lugod ako makusog.”* (2 Cor 12,9)

PANGAPODAN SA PAGPAMIBI ASIN PAG-AYUNO

Sa Julio 16, 2018, sa kafiastian ni Inâ, Nuestra Señora del Carmen, an bukid na nagpapagiromdom kan mapahangas na agyat ni profeta Elijah sa pagdefensa sa Dios (2 Kings 18), magtalaan kita nin aldaw sa pagpangadyi asin pagpenitencia, na nangangapodan kan pagkaherak asin katanosan kan Dios sa mga naglanghad kan saiyang orog kabanal na ngaran, sa mga nagpakaraot (nin kapwa) asin nagsaksing putik, asin sa mga nanggaradan o nag-uyon pa na an panggagadan paagi nin paglaban contra sa crimen sa satuyang nacion. Inaalok mi kamo na makisumaro samo, saindong mga obispo, sa tolong aldaw nin pag-ayuno, pagpangadyi, asin paglimos sa mga nanganga-ipo poon Julio 17 abot 19, 2018.

Ipinapa-ubaya mi kamo, samong namomotan na banwaan kan Dios, sa pangataman nin sarong Ina, an babae kun kiisay ipinaubaya ni Jesus an saiyang *“Padangat na Disipulo”*, asin nagsabi, *“Uya an saimong aki!”* (Jn 19,26) Kami man, sa samuyang parte, minadolok saiya—samuyang Ina sa pagtubod—na may pagkamoot bilang mga aki. Maria, Ina kan Simbahan, magin harani ka samo orog na kun nawawàran kami nin paglaom asin nauubusan na kan arak nin pagtubod, paglaom, asin pagkamoot (Jn 2,1-11). Tukdoan mo kami na gibohon sana an hinahagad samo kan saimong Aki. Asin kun minaluya an samuyang boot sa atubang nin pagtugis (*persecucion*), magtindog kami kataed mo sa poon kan cruz asin giraray makamtan an kusog na gikan sa dugo asin tubig na nagdalihig hale sa nalugadan na hirog kan saimong padangat na Aki, samuyang Kagurangnan asin Paraligtas na si Jesu Cristo. Amen.

Sa ngaran kan *Catholic Bishops' Conference of the Philippines*,

Most Rev. Romulo G. Valles, DD
Arzobispo kan Davao
Presidente, CBCP
Julio 9, 2018